

Jarosław Rola

Skrzatusz, st. 1, gm. Szydłowo, woj.
pilskie, AZP 36-24/108

Informator Archeologiczny : badania 31, 70-71

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRUSZKÓW, st. 9, gm. loco, woj. warszawskie, AZP 58-64/9

- ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej (I - III okres epoki brązu)
- osada produkcyjna kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe wyprzedzające prace budowlane, przeprowadzone w dniach od 2 lipca do 8 sierpnia przez mgr Władysława Roszyk. Finansowane przez PSOZ, pana Józefa Masiarza oraz państwa Agnieszkę i Zbigniewa Jodłowskich. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 927 m².

Stanowisko zostało odkryte w 1974 r., w trakcie badań powierzchniowych. Osada leży na niskim wzniesieniu nad denną terasą rzeki Żbikówka. Badaniami objęto działki o numerach 69 i 258, leżące we wschodniej części stanowiska. Na terenie działki 69 wytoczono wykop o wymiarach 12 x 15 m, zaś na obszarze działki 258 szerokopłaszczyznowy wykop o wymiarach 25 x 16,5 m i 8 sondaży. W zachodniej (działka nr 69) i południowej części (działka nr 258) teren stanowiska uległ całkowitemu zniszczeniu. W północnej, północno-wschodniej i wschodniej części zachowały się nawarstwienia kulturowe. Na stanowisku możemy wyróżnić dwa etapy osadnicze. Pierwszy związany jest z ludnością kultury trzcinieckiej – grupy mazowieckiej. Z jej pobytem należy łączyć zniszczony obiekt nr 1? (wykop 1). Na podstawie materiału zabytkowego możemy go wydatować na okres od drugiej połowy I okresu epoki brązu do pierwszej połowy II okresu epoki brązu. Drugi etap zasiedlenia należy wiązać z ludnością kultury przeworskiej. Zajęła ona niewielkie wzniesienie nad rzeką Żbikówką. Badania uchwyciły prawdopodobnie południowy zasięg osady. Na jej skraju zlokalizowane zostały trzy wapienniki (nr 2, 6,8), 3 paleniska (nr 1,3,10), jamy o nieokreślonej funkcji (nr 4,7,9) i luźne skupisko kamieni. Wapienniki układają się pasem o orientacji północ-południe. Wyróżniono dwie odmiany: 1. podkowiasty, niszowy o płaskim glinianym dnie; 2. podkowiasty, niszowy bez dna (zniszczony?). Wapienniki składały się z glinianej czaszy i prostokątnej jamy-paleniska z południowej strony. Czasza wapiennika wylepiona była z gliny na drewnianej konstrukcji, ramiona jej skierowane były na południe. Wapiennik nr 2, z glinianą podłogą, był użytkowany bardzo długo, na co wskazuje gruba warstwa przepalonego piasku. Zachowane fragmenty dwóch warstw polepy przewarstwionej niewypaloną gliną, a także układ warstw zasypiskowych czaszy wapiennika nr 8, wskazywałyby na naprawę lub budowę pieca w tym samym miejscu. Na podstawie materiału zabytkowego znajdującego w obiektach i warstwie kulturowej możemy je datować na młodszy okres przedrzymski i okres wpływów rzymskich.

Materiały zabytkowe i dokumentacja znajdują się w Muzeum Starożytnego Hutnictwa w Pruszkowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w wydawnictwach Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Rybczyzna, st. 6, gm. Rajgród, woj. łomżyńskie - patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Rzeszów, st. 54, gm. loco, woj. rzeszowskie - patrz: neolit

Sanok, st. 54, gm. loco, woj. krośnieńskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Sędzin Drugi, st. 53, gm. Zakrzewo, woj. wrocławskie - patrz: neolit

SKRZATUSZ, st. 1, gm. Szydłowo, woj. pilskie, AZP 36-24/108

- cmentarzysko kultury grobsko-śmiardowskiej (wczesna epoka brązu)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jarosława Rolę (Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile) w celu zweryfikowania lokalizacji stanowiska. Finansowane przez Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile i Urząd Gminy w Szydłowie. Pierwszy sezon badań.

Zarejestrowano ślady starych wykopów (najprawdopodobniej z badań niemieckich w latach trzydziestych) oraz pojedyncze fragmenty ceramiki z wczesnej epoki brązu. Można przyjąć, że wyniki badań potwierdziły odtworzenie lokalizacji stanowiska.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Pile. Badania będą kontynuowane.

Skrzeszew, st. XI, gm. Wieliszew, woj. warszawskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Słonowice, st. „G”, gm. Kazimierza Wielka, woj. kieleckie - patrz: neolit

Słubice, st 3, gm. loco, woj. płockie – patrz: środkowa i późna epoka brązu

Solniki, st. 2, gm. Zabłudów, woj. białostockie - patrz: okres nowożytny

Strzyżów, st. 10, gm. Horodło, woj. zamojskie - patrz: neolit

Susiec, st. 13, gm. loco, woj. zamojskie - patrz: neolit

Teptiuków, st. 6, gm. Hrubieszów, woj. zamojskie - patrz: neolit

TRZCINICA, st. 1, gm. Jasło, woj. krośnieńskie, AZP 109-71/2

- osada obronna z wczesnej epoki brązu
- grodzisko wczesnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez mgr. Jana Gancarskiego (Muzeum Historyczne - Pałac w Dukli). Finansowane przez Komitet Badań Naukowych. Szósty sezon badań. Przebadano powierzchnię 242 m².

Badania były realizowane w ramach projektu badawczego KBN „Ufortyfikowane osiedle z początków epoki brązu w Trzcinicy jako przykład osadnictwa kultur zakarpackich na obszarze polskich Karpat”.

Wykonano 4 wykopy. Wykopem nr XX przecięto III podgrodzie grodziska i ostatni wał od strony zachodniej. Dwa wykopy (nr XXI, XXII) przecinały II podgrodzie od strony południowej i były równoległe do wcześniejszego wykopu nr XVII. Jeden wykop (nr XIVa) przecinał wał grodziska pomiędzy majdanem i I podgroziem i był poszerzeniem w kierunku północnym wcześniejszych wykopów (nr XIV i IV). Wykop XIVa posiadał długość 19 m i szerokość 3 m, a na przestrzeni jednej ćwiartki od strony wschodniej szerokość 4 m. Jego powierzchnia wynosiła 64 m². Potwierdził, że charakter umocnień jest tu nieco inny jak z pozostałych stron majdanu. W miejscu wału było naturalne wyniesienie podłoża, które ułatwiało wykonanie umocnień. Odkryto tu podwójny rząd palisady, a nasyp wału był stosunkowo niski i posiadał ściany zabezpieczone drewnem. Natrafiono tu także na dalszy ciąg drewnianej konstrukcji wzmacniającej obwarowania odkrytej wcześniej w obu przyległych wykopach konstrukcji. Nie stwierdzono tutaj nasypu wału wczesnośredniowiecznego o charakterze podobnym do tego z innych stron grodziska. Być może znajdowała się tutaj brama i wał o konstrukcji palisadowej. Od strony majdanu u podnóża wału pod nawarstwieniami wczesnośredniowiecznymi zalegała warstwa kulturowa kultury Otomani-Füzesabony, a przestrzeń przed samym wałem była jakby nieco pogłębiona przez wybranie ziemi na nasyp. Warstwa kulturowa była silnie nasycona zabytkami i częściowo zniszczona we wczesnym średniowieczu. Warstwa wczesnośredniowieczna od tej strony to przede wszystkim destrukcja i zmyw z wału. Od strony I podgrodzia we wczesnym średniowieczu wybrano przed wałem ziemię aż do podłoża skalnego, niszcząc starsze nawarstwienia. Utworzyła się w ten sposób niezbyt głęboka fosa, wypełniona destrukcją z wału. Przy końcu wykopu od strony zachodniej w narożniku NW odkryto część wykopu II z badań A. Kunysza. Oprócz śladów konstrukcji